

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक :- अणम- २०१३/ प्र.क्र. ११/ अ.क.२
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक :- ३० ऑगस्ट, २०१४.

- बाबी :- १) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग,
क्रमांक :- इडीडी- १२८८/ ३७०५१/क.न.३०९/ सुधार -२, दि.१८.८.१९९०
२) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग,
क्रमांक :- इडीडी- २००३/ प्र.क्र.७०/ सुधार -२, दि.१५.११.२००३
३) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग,
क्रमांक :- इडीडी- २००३/ प्र.क्र.७१/ सुधार -२, दि.१५.११.२००३

प्रस्तावना :- शाध्यामध्ये शालांतपूर्व व शालांत परिवोत्तर शिक्षण येणाऱ्या अपंग विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या शिक्षवृत्तीचे दर सर्वसाधारण शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आलेले आहेत. त्यास जवळपास १० वर्षांचा कालावधी होऊन गेला आहे. अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या शिक्षवृत्तीच्या दरामध्ये सन २०११ मध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे. त्याच घर्तीवर अपंग विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या शिक्षवृत्तीमध्ये वाढ करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :- शालांतपूर्व व शालांत परिवोत्तर शिक्षण येणाऱ्या अंध, अशंतः अंध, कर्णबधीर, अस्थिविकलांग, मतिमंद, मानसिक आजार व कुष्ठरुग्णमुक्ता अपंग विद्यार्थ्यांना सहाय्यस्थितीत देण्यात येणाऱ्या शिक्षवृत्तीमध्ये अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या शिक्षवृत्तीच्या घर्तीवर खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे :-
(अ) शालांतपूर्व :-

अपंग विद्यार्थ्यांना सर्वसाधारण क्र.२ खालील शासन निर्णयानुसार सध्या देण्यात येणाऱ्या शिक्षवृत्तीच्या दरामध्ये पुढीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे :-				
अ.क्र.	अपंगत्वाचा प्रकार	इयत्ता	शिक्षवृत्तीचे साध्याचे दर (दरमहा) (रुपये)	शिक्षवृत्तीचे सुधारित दर (दरमहा) (रुपये)
१	अंध, अशंतः अंध, अस्थिविकलांग, कुष्ठरुग्णमुक्ता	१ ली ते ४ थी	५०/-	१००/-
२	कर्णबधीर	पायरी वर्ग ते ४ थी	५०/-	१००/-
३	मतिमंद व मानसिक आजार	नौदमी प्रमाणपत्र प्राप्त मतिमंदांच्या विशेष शालांतील १८ वर्षांपर्यंतचे विद्यार्थी	७५/-	१५०/-
४	अंध, अशंतः अंध, अस्थिविकलांग, कर्णबधीर, कुष्ठरुग्णमुक्ता	५ थी ते ७ थी	७५/-	१५०/-
५	अंध, अशंतः अंध, अस्थिविकलांग, कर्णबधीर, कुष्ठरुग्णमुक्ता	८ थी ते १०	१००/-	२००/-
६	अपंगत्वाचा प्रकार/सहाय्यस्थिती	---	---	३००/-

10) शाळात परिक्षोत्तर :-

अपंग विद्यार्थ्यांना संदर्भाधीन क्र.3 येथील शासन निर्णयानुसार सध्या देण्यात येणाऱ्या निर्वाह मत्त्याच्या वजावट प्रतीव्यवस्थेस सुधारणा करण्यात येत आहे :-

अ) निवासी विद्यार्थी:- (निर्वाह मत्त्याचे दर)

अ.क्र.	अभ्यासक्रमाचा गट	सध्याचे दर (दरमहा) (रुपये)	सुधारित दर (दरमहा) (रुपये)
1	गट-अ	824/-	9200/-
2	गट-ब	290/-	620/-
3	गट-क	290/-	620/-
4	गट-ड	230/-	490/-
5	गट-इ	940/-	360/-

ब) अनिवासी विद्यार्थी:- (निर्वाह मत्त्याचे दर)

अ.क्र.	अभ्यासक्रमाचा गट	सध्याचे दर (दरमहा) (रुपये)	सुधारित दर (दरमहा) (रुपये)
1	गट-अ	990/-	440/-
2	गट-ब	990/-	430/-
3	गट-क	990/-	430/-
4	गट-ड	920/-	300/-
5	गट-इ	90/-	230/-

✓ शाळात परिक्षोत्तर योजनेचा लाभ राध्यातंत्रगत व राध्याबाहेरील देशांतर्गत शिक्षण घेणाऱ्या राज्यातील अपंग, अस्वस्थ, कर्णदवीर, अस्थिविकलांग, मतिभंग, मानसिक आजार, कुष्ठरोगमुक्त अपंग विद्यार्थ्यांना देण्यात येईल.

- वरील सुधारित दराव्यतिरिक्त शहर याजनेच्या इतर अटी व शर्ती ह्या उपरोक्त संदर्भाधीन क्र.2 व 3 येथील शासन निर्णयामध्ये नमूद केल्यानुसार कायम राहतील.
- वरीलप्रमाणे सुधारित दर चालू शैक्षणिक वर्षापासून (सन 2018-19) लागू राहतील.
- उपरोक्त प्रमाणे सुधारित दराने शिष्यवृत्तीवरील खर्च हा, सध्या ज्या लेखाशिर्षातून शालांतपूर्व व शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती अदा करण्यात येते, त्या संबंधित लेखाशिर्षाखाली सन 2018-19 मधील मंजूर तरतूदीतून करण्यात यावा.
- सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. 252/व्यव-23, दि. 8.3.2018 अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.
- हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संदर्भ क्र. 201802309299459322 आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

 (र. स. जोशी)
 इतर संकेत, महाराष्ट्र शासन

मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा. मंत्री / राज्यमंत्री, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानसभा, विधान भवन, मुंबई,
मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधान परिषद, विधान भवन, मुंबई,
मा. मुख्य सचिव यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
आयुक्त, अपंग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण,
सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण (सर्व जिल्हे),
समाज कल्याण अधिकारी, बृह-मुंबई
महालेखापाल, महाराष्ट्र - १/२ (लेखा लेखापरिक्षा), मुंबई/नागपूर
महालेखापाल, महाराष्ट्र - १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखापरिक्षा), मुंबई/नागपूर
अधिवान व लेखा अधिकारी, मुंबई
निवारी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई
सर्व जिल्हा कोषाधिकारी,
वित्त विभाग (का. व्यय-१४), मंत्रालय, मुंबई
कार्यासन अर्थसंकल्प, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क, मंत्रालय, मुंबई (५ प्रती प्रसिध्दीसाठी)
निवड मरती, का- अ.क.२

४. अर्जदार गट अ चगळता प्रत्येक वर्षी उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे. गट अ अभ्यासक्रमातील अपंग विद्यार्थ्यांना एक वेळ अनुत्तीर्ण झाला तर शिष्यवृत्ती पुढे चालू ठेवता येईल. मात्र तो दुसऱ्यांदा अनुत्तीर्ण झाल्यास त्याला शिष्यवृत्ती दिली जाणार नाही.

९. अर्जदार मान्यता प्राप्त विद्यापीठाचा अथवा संस्थेचा पत्रव्यवहाराद्वारे अभ्यासक्रम पूर्ण करतात अशा अभ्यासक्रमासाठी अथवा निरंतर शिक्षणासाठी अर्जदाराला संबधीत संस्थेचे ना परतावा शुल्क भरावे लागत असल्यास अशा विद्यार्थ्यांना या वेळ रूपाये ५००/- आवश्यक पुस्तके व साहित्य खरेदी काण्याकरीता अर्थसहाय्य देण्यात येईल.

१०. अर्जदारी पूर्णवेळ नियमित शिक्षण घेत असतील अशाच विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली जाईल. या काळावधीत पूर्ण वेळ नोकरी काणाऱ्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली जाणार नाही.

११. अर्जदार सदर शिक्षणासाठी गुणवत्ता शिष्यवृत्ती खरेदी इतर कोणतीही शिष्यवृत्ती अथवा विद्यावेतन घेत नसावा.

१२. अर्जदार शासनाकडून अनुदान देण्यात येणाऱ्या निशुल्क भोजन व विद्यासाठी सोय असणाऱ्या वसतिगृहात राहत असल्यास जर त्या अर्जदारास तय्यारुजेवर साहित्यावर खर्च करावा लागत असल्यास अशा अर्जदारास सदरहू शिष्यवृत्ती वसतिगृहासाठी विद्यार्थ्यांच्या १/३ दराने निर्धारित भत्ता देण्यात येईल.

१३. अर्जासोबत धार्मिक परिक्षेच्या निकालाची प्रत (गुणपत्रिकेची प्रत) जगडणे आवश्यक आहे.

१४. अर्जदाराने अर्जासोबत अपंग व्यक्ती (समान संधी, हाकळांते संरक्षण आणि संपुर्ण सहभाग) अधिनियम १९९५ प्रमाणे अपंग व्यक्तींना प्रमाणपत्र देण्यासाठी स्थापन करण्यात आलेल्या वैद्यकीय मंडळाचे अपंगत्व असल्याचे व अपंगाचाया लाभ मिळण्यास या प्रमाणपत्र अर्जासोबत जोडलेले वसावे.

१५. अर्जदार अपंग विद्यार्थी विद्यालयाच्या, महाविद्यालयाच्या वसतिगृहात अथवा मान्यताप्राप्त वसतिगृहात राहत असतील व त्यासाठी त्यांना वसतिगृहाचे शुल्क घावे लागत असल्यास अशा विद्यार्थ्यांना वसतिगृहासाठी विद्यार्थ्यांच्या दराने शिष्यवृत्ती देण्यात यावी.

१६. सदरहू शिष्यवृत्ती घेण्यासाठी अपंग अर्जदारास उत्पन्नाची कोणतीही अट राहणार नाही.

टीप - याकायत स्पष्ट करण्यात येते की, जे अपंग विद्यार्थी माध्यमिक शिक्षणानंतरचे शालांत परिक्षोत्तर गट अ ते इ. मध्ये सरासिरेचा अभ्यासक्रमाचे शिक्षण मान्यता प्राप्त संस्थांमध्ये अथवा विद्यापीठांमध्ये घेत असतील असे शिक्षण पूर्ण करण्यासाठी पाठयक्रमाच्या सर्वाप्रमाणे अर्थसहाय्य शिष्यवृत्तीमधून उपलब्ध करून देण्यात येईल.

शिष्यवृत्तीचे दर : शिष्यवृत्तीच्या रकमेमध्ये निवाह भत्ता (अनिधासी व वसतिगृहासाठी या दराने) अंघ विद्यार्थ्यांसाठी राखण भत्ता, ना पत्तावा सक्तीचे शिक्षण शुल्काची प्रतिपूर्ती, अभ्यासदारा खर्च, प्रकल्प (थेसिस) टंकलेखन व छपाई खर्च, पत्र व्यवहारादारेच्या शिक्षणासाठी प्रकल्प (थेसिस) टंकलेखन व छपाई खर्च व पुस्तकासाठी भत्ता इत्यादीबाबींचा समावेश राहिल. याबाबींचा सर्वस्व तपशिल खालीलप्रमाणे -

१. निवाह भत्ता

अभ्यासक्रमाचा गट	अभ्यासक्रम	निवाहभत्ताची रक्कम दरमहा रूपये	
		वसतिगृहासाठी	अनिधासी
गट अ	वैद्यकीय / आर्योत्रिक पदवी पर्यंतचे शिक्षण, युनानी मेडीसिन, आर्योत्रिक (बी.ए.एम.अॅण्ड एस) आणि इतर समकक्ष आयुर्वेदिक शिक्षण युनानी / तिबोया आणि होमियोपॅथीक प्रकारातील वैद्यकीय शिक्षणासह, बी.ए.पी.(अॅग्री.)/बी.व्ही.ए.पी.सी./बी.ए.पी.एस.सी. (फिशरीज) अॅग्रीकल्चर आणि व्हिटनरी सायन्स मधील पदवी व पदव्युत्तर शिक्षणासाठी उच्च तांत्रिक आणि सर्व व्यवसायिक शिक्षण.	४२५/-	१९०/-
गट ब	भारतीय वैद्यक शास्त्र (इंडियन मेडीसिन) आणि या	२९०/-	१९०/-

अभ्यासक्रम (डि लोमा)

अभियांत्रिकी, तांत्रिकी, स्थापत्य, वास्तुशास्त्र,
मैडिसीन यामधील पदविका अथवा समकक्ष
अभ्यासक्रम

प्रिंटिंग टेक्नॉलॉजी, पदविका अभ्यासक्रम व
ऑकरशेअर ड्रा क्टमन, सर्व्हेअर, कमांडिंग पार्लट
लायसन्स मधील पदविका अथवा समकक्ष
अभ्यासक्रम, हॉटेल मॅनेजमेंट, कॅटरिंग टेक्नॉलॉजी
आणि अप्लाय न्युट्रीशियन्स मधील पदविका आणि
उच्च प्रशिक्षण अभ्यासक्रम.

नर्सिंग आणि फार्मसीमधील पदवी आणि
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम

वायरलेस आणि टेलिव्हिजन ऑपरेटर/
साऊंड रेकॉर्डिंग आणि साऊंड इंजिनिअरींग, मोशन
पिक्चर, फोटोग्राफी फिल्म डायरेक्शन, स्क्रीन प्ले, कथा
लेखन मधील उच्च अथवा पदव्युत्तर अभ्यासक्रम

बीझनेस मॅनेजमेंट, चार्टर्ड अॅण्ड कॉस्ट रक्रे
अकॉटसोमधील पदवी अथवा पदव्युत्तर पदविका

विज्ञानामधील (सायन्स) पदव्युत्तर शिक्षण

गट क्र

अभियांत्रिकी, स्थापत्य, वास्तुशास्त्र, तंत्रज्ञ आणि
मैडिसीन मधील प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

२१०/-

११०/-

अंप्रीन्सवर, फॉर्मसी, क्विटरनरी सायन्स,
डेअरी डेव्हलपमेंट, हायजीन आणि पब्लीक हेल्थ,
ग्रामिण भागातील आरोग्य सेवेसाठी सीनियर इन्सपेक्टर
कॉर्स, सहकाराने सामूहिक विकासामधील प्रशिक्षण,
नागपूर येथील राष्ट्रीय अग्निशामक पलामधील पद
ऑफीसर प्रशिक्षण, ग्रंथगार शास्त्र इत्यादी मधील
पदविका अथवा प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम.

शिक्षक प्रशिक्षण, लायब्ररी सायन्स आणि
शारिरीक शिक्षण सांगित, फाईन आर्ट, गेडो आर्ट
आणि विधी क्राफ्ट इन्स्पेक्टर ट्रेनिंग कोर्स मधील पदवी
अथवा पदव्युत्तर पदविका अथवा पदव्युत्तर पदवी
कोर्स.

हॉटेल मॅनेजमेंट, कॅटरिंग टेक्नॉलॉजी आणि
अप्लाइड न्युट्रीशियन्स मधील प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम,
पॅसेंजर ट्रान्स्पॉर्ट मॅनेजमेंट मधील प्रमाणपत्र
अभ्यासक्रम, अरुओसिएट्स डिग्री इन फार्मसी, समज
शास्त्र व समज कार्य, कला आणि धार्मिक
शाखेतील पदव्युत्तर शिक्षण

१२

सर्वसाधारण पदवपर्यंतचा अभ्यासक्रम (द्वितीय टप्पे
धरल्यानंतर)

२३०/-

१२०/-

१

१०+२ अभ्यासक्रमातील इयत्ता ११ वी व १२ वी तसेच

१५०/-

१०/-

टिप :-

1. एम फील्ड आणि पी एच डी अभ्यासक्रमाधील विद्यार्थ्यांना पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाप्रमाणे गट अ, ब, क मधील वर्गावरीलनुसार त्यांच्या दर्जाप्रमाणे निवर्तन भत्ता दिला जाईल.
2. जे विद्यार्थी ज्या शिक्षण संस्थेमध्ये शिक्षण घेत आहेत. त्यांच्या अधिपत्याखालील वसतिगृहात राहत असतील व त्यांना शुल्क भरावे लागत असेल अशा विद्यार्थ्यांना वसतिगृह वारी विद्यार्थी समजण्यात येईल. ज्या शिक्षण संस्थेत त्यांच्या अधिपत्याखालील वसतिगृहात विद्यार्थ्यांस प्रवेश देऊ शकत असतील असे त्यांचे प्रमाणपत्र घेतल्यानंतर विद्यार्थ्यांने इतर वसतिगृहात प्रवेश घेतला असेल त्या विद्यार्थ्यांस शुल्क द्यावे लागत असेल, हे वसतिगृह वसतिगृहाराठी अरालेल्या नियमाप्रमाणे चालविले जात असेल असे शिक्षण संस्थाने प्रमाणित केल्यानंतर अशा विद्यार्थ्यांस वसतिगृहवाशी विद्यार्थ्यांच्या दराने निवर्तन भत्ता देण्यात येईल. अशा वसतिगृहामध्ये एकत्रित मेससह (जेवणाच्या सोईसह) किमान ५ विद्यार्थ्यांपेक्षा जास्त विद्यार्थी असणे आवश्यक आहे.
3. अर्जदार शासनाकडून अनुदान देण्यात येणाऱ्या निशुल्क भोजन व निवासाची सोय असणाऱ्या वसतिगृहात राहत असल्यास वसतिगृहवाशी विद्यार्थ्यांच्या १/३ दराने निवर्तन भत्ता देण्यात येईल.

3. वाचक भत्ता : अंश विद्यार्थ्यांना शिक्षणवृत्तीसाठी खालील दराने वाचक भत्ता देण्यात येईल.

गट	वाचक भत्ता दरमहा रूपये
गट अ, ब, क	१००/-
गट ड	७५/-
गट इ	५०/-

3. शुल्क : अर्जदारांना विद्यापीठ / संस्था / वाडोला भरावे लागणारे सक्तीचे शुल्क प्रवेश फी, ट्यूशन फी, नोंदणी फी, शुल्क, रजिस्ट्रेशन, लायकारी, मॅगजिन, ईट कॉपी तपासणी यासारखे इतर घाबरे लागणारे सक्तीचे शुल्काकरीता रक्कम मंजूर करणाने येईल. विद्यार्थ्यांना भराव्या नगणान्या परतवा, डिपॉझिट, कॅशमती, सिव्युरिटी डिपॉझिट इत्यादी सारख्या रकमांना मिळणार नाहीत.

4. अभ्यासदारा : व्यवसायिक आणि तांत्रिक शिक्षणाकरीता ज्या अभ्यासक्रमासाठी विद्यार्थ्यांना अभ्यासदारा सक्तीचा अर्ज अशा अभ्यासदारांच्याच्या प्रवेश प्रवास खर्चाची रक्कम अथवा रूपये ५०० वार्षिक पर्यंत मर्यादित अभ्यासदारा खर्च मंजूर करण्यात येईल. मात्र अशा अभ्यासदारा विद्यार्थ्यांस अनिवार्य असल्याचे संबंधीत संस्थेच्या संस्था प्रमुखांने प्रमाणित केलेले असणे आवश्यक आहे.

For Prof Tech study whether study touk is compulsory or not! My yes -> No

4. प्रकल्प (धर्मीय) टंकलेखन व मुद्रण खर्च : शिक्षण संस्था प्रमुखांच्या शिफारशीप्रमाणे संशोधनात्मक कार्य करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना प्रकल्प (धर्मीय) टंकलेखन व मुद्रणासाठी येणाऱ्या खर्चाकरीता वार्षिक रूपये ६००/- पर्यंत रक्कम मंजूर करण्यात येईल.

5. शिष्यवृत्तीचे प्रदान - राज्यातील राज्यातगत शिक्षण येणाऱ्या अंश विद्यार्थ्यांस शिष्यवृत्तीसाठी विहित नमुन्यातील अर्ज संबंधीत विद्यालयाच्या / महाविद्यालयाच्या / शिक्षण संस्थेच्या प्रमुखामार्फत मुंबई व मुंबई उपनगर जिल्हाकारिता विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी व इतर जिल्हयात समाज कल्याण अधिकारी, गट अ, जिल्हा परिषद यांचेकडे विहित केलेल्या मुदतीत सादर करावे लागतील. प्राप्त झालेल्या अर्जाची छाननी करून पात्र अर्जदारास मुंबई व मुंबई उपनगर या जिल्हयात विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी व इतर जिल्हयात समाज कल्याण अधिकारी, गट अ, जिल्हा परिषद शिष्यवृत्ती रक्कम मंजूर करतील. मंजूर केलेली शिष्यवृत्ती संबंधीत विद्यालयाच्या / महाविद्यालयाच्या / शिक्षण संस्था प्रमुखांच्या मार्फत संबंधीत विद्यार्थ्यांस अर्ज करण्यात येईल संबंधीत विद्यालयाच्या / महाविद्यालयाच्या / शिक्षण संस्था प्रमुखांने मंजूर शिष्यवृत्ती संबंधीत विद्यार्थ्यांस अर्ज केलेल्याची विद्यार्थ्यांची पोहोच पावती व विनियोग प्रमाणपत्र वरील कार्यालयास सादर करावे लागते. अर्जदारास निवर्तन भत्ता रक्कम १ एप्रिल पासून उघडा प्रवेश घेतलेल्या महिन्यापासून ते शैक्षणिक

तथा अर्जदारास ज्या महिन्यापर्यंत मागील शैक्षणिक वर्षात निर्वाह भत्ता मंजूर करण्यात आलेला नंतर ते शैक्षणिक वर्षाअखेरपर्यंतच्या कालावधीकरीता निर्वाह भत्ता मंजूर करण्यात येईल. अभ्युन विद्यार्थ्यांने अभ्यासक्रमासाठी लागणारे क्रमिक पुस्तके, स्टेशनरी इत्यादीसाठी खर्च करणे संबंधीत संस्था प्रमुखाने अशा प्रकारचे बाबी विद्यार्थ्यांने घेतल्या नसल्याचे सक्षम प्राधिकाऱ्यास अधिकारी निर्वाह भत्त्याच्या रकमेमध्ये करात करू शकतो.

क्रमातील एम.बी.बी.एस. अथवा समकक्ष अभ्यासक्रमानंतर जे विद्यार्थी इंटरन्सीप अथवा ते आहेत अशा विद्यार्थ्यांना इंटरन्सीप, हाऊसमनशिप कालावधीत भत्ते अथवा विद्यावेतन मिळत पवृत्तीचा लाभ दिला जाणार नाही.

तर अटी :

अर्जदाराच्या सभाधानकारक शैक्षणिक प्रगतीवर अवलंबून राहिल. संबंधीत संस्था प्रमुख सहकार सादर करेल. अर्जदार गैरवर्तणूकीबद्दल अपराधी असेल वारंवार संपात भाग घेत असून, नियमितता असेल इत्यादी बाबी संस्था प्रमुखाने मंजूरी अधिकाऱ्याच्या निदर्शनास आणून दिल्यास केलेली शिष्यवृत्ती स्थगित केली जाईल.

मध्ये खोटी माहिती दिल्याचे आढळल्यास तदरहू अर्जदाराची शिष्यवृत्ती रद्द करून मंजूर केलेली दाराकडून वसूल केली जाईल तसेच त्याचे नांव शिष्यवृत्तीसाठीच्या काळ्यायादीत नमूद करण्यात

दियास ज्या अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात आलेली आहे त्या अर्जदाराने पुर्वपरवागने न घेता त्या ता अभ्यास रुम बदलून इतर अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतल्यास अशा अर्जदाराची शिष्यवृत्ती बंद केली जाईल दिलेली शिष्यवृत्ती वसूल केली जाईल.

अर्जदारास शिष्यवृत्तीसाठी वेळोवेळी घालून दिलेल्या नियमाचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.

शिष्यवृत्तीचा कालावधी व नुतनीकरण : ज्या अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती मंजूर केली आहे तो अभ्यासक्रम पूर्ण होईपर्यंत विद्यार्थ्यांने चांगली वर्तणूक व उपस्थितीतील नियमितता या बाबी पाहून शिष्यवृत्तीचे नुतनीकरण करण्यात येईल. यासाठी अर्जदारास प्रतिवर्षी संबंधीत संस्था / विद्यापीठ / बोर्ड मार्फत घेतलेली परिक्षा उत्तीर्ण व्हावी लागेल. अथवा प्रतिवर्षी वारच्या वर्गात प्रवेश घेतलेला असेल. अनुत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांस अथवा त्याच वर्गात राहिलेल्या विद्यार्थ्यांस शिष्यवृत्ती मंजूर केली जाणार नाही. मात्र तो उत्तीर्ण झाल्यानंतर त्यास शिष्यवृत्ती पुन्हा सुरू करण्यात येईल.

फक्त गट अ मधील अभ्यासक्रमांमध्ये एक वेळ अनुत्तीर्ण असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मंजूर केली जाईल ती सन्या वर्षी त्याच वर्गात अनुत्तीर्ण झाल्यास शिष्यवृत्ती बंद करण्यात येईल. मात्र तो उत्तीर्ण झाल्यानंतर त्यास शिष्यवृत्ती पुन्हा सुरू करण्यात येईल.

अर्जदार वार्षिक परिक्षेत अनुत्तीर्ण झाला असेल परंतु अर्जदारास विद्यापीठाच्या अथवा संस्थेच्या नियमाप्रमाणे (ए.टी.के.टी) लाभ देऊन बरच्या वर्गाच्या वर्गात प्रवेश दिला गेल्यास अशा विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीचा लाभ दिला जाईल.

अभ्यासक्रमाचे प्रथम वर्षाचे विद्यार्थी तसेच अभ्यासक्रमाच्या मध्यात प्रथमच शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज करणारे विद्यार्थी हे नवीन अर्जदार समजून त्यास शिष्यवृत्ती मंजूर केली जाईल.

अर्ज करणाऱ्याची पध्दत :

अर्जदाराने वरील शिष्यवृत्तीचे अर्ज शिक्षण घेत असलेल्या संबंधीत विद्यालय / महाविद्यालयामार्फत / संबंधीत

शिक्षण संस्था प्रमुखामार्फत मुंबई वा उपनगर या जिल्ह्यात विशेष समाज कल्याण अधिकारी व इतर जिल्ह्यांमध्ये

समाज कल्याण अधिकारी, गट अ जिल्हा परिषद यांचेकडे प्रतिवर्षी सादर करावेत.

अर्ज सादर करण्याची अंतिम तारीख प्रतिवर्षी समाज कल्याण अधिकारी यांनी केलेल्या वृत्तपत्रातील निवेदनाप्रमाणे

अथवा निर्गमित केलेल्या परिपत्रक प्रमाणे राहिल.

अभ्यासक्रमातील प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना अथवा अभ्यासक्रमाच्या मध्यात नव्यानेच अर्ज करणाऱ्या विद्यार्थ्यांने

शिष्यवृत्तीसाठी परिशिष्ट अ प्रमाणे विहित नमुन्यात नवीन अर्जदार म्हणून अर्ज करावा.

६. एका अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर त्या अभ्यासक्रमावरील दर्जाचा अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतल्यास त्या अभ्यासक्रमाच्या प्रथम वर्षी नवीन अर्ज करावेत. *
७. अर्जासोबत जोडावयाची कागदपत्रे : (१) विहित नमुन्यातील शिष्यवृत्तीसाठीचा अर्ज (नवीन परिशिष्ट अ प्रमाणे) नुसलीकरण (परिशिष्ट ब प्रमाणे) (२) पासपोर्ट आकाराचा अर्जदाराचा फोटोग्राफ स्वतःची स्वाक्षरी केलेला (नवीन अर्जदारासाठी) (३) प्रमाणपत्र, पदवी, 'द्विविका परिक्षा उत्तीर्ण' केलेल्या प्रमाणपत्राची सत्यप्रत (३) मागील वर्षांच्या आर्थिक परिक्षेच्या गुणपत्रिकेची सत्यप्रत. (४) अपंग व्यक्ती (समान संथी, हक्कांचे संरक्षण आणि संपुर्ण सहभाग) आधिनियम १९९५ प्रमाणे अपंग व्यक्तींना प्रमाणपत्र देण्यासाठी गठीत करण्यात आलेल्या वैद्यकीय मंडळाचे अपंग यापैकीचा लाभ घेण्यास पात्र असल्याचे नमुद केलेले अपंगात्वाचे प्रमाणपत्र. (५) अभ्यासक्रमांमध्ये खंड निर्माण झाल्या असल्यास खंडाच्या कालावधीत अर्जदार इतरत्र नोकरी करित नसल्याबाबतचे प्रतिज्ञापत्र. (६) अंध विद्यार्थ्यांच्या बाबतीत बाचक निरुपेत केल्याचे संबंधीत संस्था प्रमुखाचे प्रमाणपत्र (७) मागील वर्षी शिष्यवृत्तीची रक्कम मिळाल्याची पोहोच पावती. संबंधीत संस्था / विद्यालय / महाविद्यालय व संस्था प्रमुखाच्या प्रतिस्वाक्षरीसह.
८. विहित मुदतीनंतर शिष्यवृत्तीसाठी प्राप्त झालेल्या अर्जांचा शिष्यवृत्ती मंजूरीसाठी विचार केला जाणार नाही.

शाळांत परिक्षोत्तर (मेट्रीकोत्तर) शिक्षण घेणाऱ्या अपंग विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्याची योजना या योजनेस सन २००३-०४ या आर्थिक वर्षापासून मंजूर' देण्यात येत असून या योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी योग्य खर्च खालील स्पर्धाशिक्षणातील मंजूर असलेल्या आर्थिक उपलब्ध तरतूदांतून करण्यास शासन मंजूरी देत आहे.

नोंदवार्तेत :

योजनेत (राज्यस्तर)

२२३५-सामाजिक सुरक्षा व कल्याण,

०२-समाज कल्याण,

१०१-अपंग व्यक्तींचे कल्याण,

(५) शारिरीकदृष्ट्या अपंगांसाठी इतर योजना

(०५)(०१) शारिरीकदृष्ट्या अपंगांना शिष्यवृत्त्या व उद्योगातील प्रशिक्षण

(२२३५-०९१-९) मागणी क्रमांक एन-८

४०-विद्यार्थ्यांसाठी/ शिष्यवृत्ती

योजनेत (स्थानिक स्तर)

२२३५-सामाजिक सुरक्षा व कल्याण,

०२-समाज कल्याण,

१०१-अपंग व्यक्तींचे कल्याण,

महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत सौ नती आधिनियम १९६१ च्या

कलम १८२ अन्वये जिल्हा परिषदांना सहाय्यक अनुदाने (अर्धोपाय अधिमाशी समायोज्य)

(०५)(०६) शारिरीकदृष्ट्या अपंगांना, शिष्यवृत्त्या व उद्योगातील प्रशिक्षण

(०२३५-२७३-३) मागणी क्रमांक एन-४

४०-विद्यार्थ्यांसाठी/ शिष्यवृत्ती

योजनांतर्गत

२२३५-सामाजिक सुरक्षा व कल्याण

०२-समाज कल्याण,

१०१-अपंग व्यक्तींचे कल्याण,

महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत सौ नती आधिनियम १९६१ च्या कलम १८२ अन्वये जिल्हा परिषदांना सहाय्यक अनुदाने (अर्धोपाय अधिमाशी समायोज्य)

योजनांतर्गत (स्थानिकस्तर)

२२३५-सामाजिक सुरक्षा व कल्याण,

०२-समाज कल्याण,

१०१-अपंग व्यक्तींचे कल्याण,

पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना ('८७ अन्वये जिल्हा परिषदांना अनुदाने) (योजनांतर्गत योजना) (अर्धापाय अग्रिमासो समायोज्य)

(०८) (०९) आठवीपर्यंतच्या शारीरिकदृष्ट्या अपंग विद्यार्थ्यांसाठी राज्य सरकारच्या शिष्यवृत्त्या

(२२३५-२७६-२) मागणी क्रमांक एन-४

४०-विद्यार्थ्यांसाठी शिष्यवृत्ती

आयुक्त, अपंग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना याप्रकरणी आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून, त्यांना विविध त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यास याबाबतच्या देयकावर स्वाक्षरी करण्यास प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनापचारिक संदर्भ क्र.१९३१/०३/व्यय-१४, दिनांक ३/१०/२००३ ला अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

- वै. अ. पारकर

(वै. अ. पारकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव.

२. मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव.

३. मा.मुख्य सचिव.

४. आयुक्त, अपंग कल्याण, म.ग. पुणे १.

५. सर्व विभागीय समाज कल्याण अधिकारी.

६. सर्व समाज कल्याण अधिकारी, गट अ, जिल्हा परिषद.

७. विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, मुंबई शहर / उपनगर.

८. महालेखापाल - १ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरिक्षण) मुंबई

९. महालेखापाल - २ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरिक्षण) नागपूर

१०. सर्व कोषागार अधिकारी.

११. वित्त विभाग/ नियोजन विभाग मंत्रालय, मुंबई ३२.

१२. कक्ष अधिकारी (नियोजन / पथ संकल्प/भावक-१) सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, व्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२.

१३. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.

१४. निघड नस्ती - सुधार २.